

Горпинченко О.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Корольов В.

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня "доктор філософії" зі спеціальності 073 "Менеджмент"

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ЕКОСИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ПЕРЕХІД ВІД ЛІНІЙНОЇ ДО КРУГОВОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ

Актуальність теми управління інноваційними екосистемами підприємств у процесі переходу від лінійної до кругової моделі економіки зумовлена глибокими трансформаційними змінами, що відбуваються в економіці України під впливом воєнних викликів, глобальної екологічної кризи та необхідності відновлення промислового потенціалу на засадах сталості. Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств не лише відновлення зруйнованих виробничих ланцюгів, а й переосмислення самої логіки економічного зростання, орієнтації на повторне використання ресурсів, зменшення відходів, енергоефективність та впровадження інноваційних технологій. У цьому контексті інноваційна екосистема підприємства стає ключовим механізмом забезпечення адаптивності, конкурентоспроможності та інтеграції у глобальні процеси переходу до кругової економіки.

Особливістю управління інноваційною екосистемою у таких умовах є системність підходу, орієнтація на взаємодію різних стейкхолдерів – підприємств, наукових установ, органів влади, громадських організацій та цифрових платформ. Інноваційна екосистема формується як відкрита система, у межах якої створюються та циркулюють знання, технології, капітал і людські ресурси. На відміну від лінійної моделі економіки, де основна увага приділяється максимізації виробництва та споживання, кругова модель передбачає замкнутий цикл ресурсів, що вимагає нових управлінських рішень. Зокрема, акцент зміщується на створення інноваційних бізнес-моделей, орієнтованих на повторне використання матеріалів, ремонт, модернізацію, ресайклінг та індустріальну симбіозу. Управління екосистемою передбачає не лише ефективну координацію процесів всередині підприємства, а й побудову партнерських відносин у межах регіональних чи галузевих кластерів, які стимулюють інновації та дозволяють об'єднати зусилля для досягнення спільної мети – підвищення ресурсоефективності та екологічної безпеки.

В умовах післявоєнного відновлення економіки України управління інноваційними екосистемами набуває стратегічного значення. Однією з ключових проблем стає обмеженість фінансових ресурсів, зниження інвестиційної активності та порушення виробничих ланцюгів. Підприємства зіштовхуються з дефіцитом кваліфікованих кадрів, руйнуванням інфраструктури та високим рівнем невизначеності щодо ринкових перспектив.

Для подолання цих викликів необхідно впроваджувати системні управлінські підходи, що базуються на принципах відкритості, цифровізації та міжсекторної взаємодії. Важливу роль відіграє створення сприятливого інституційного середовища, яке стимулюватиме підприємства до участі у програмах зеленої трансформації, використання відновлюваних джерел енергії, запровадження інноваційних технологій переробки та зменшення відходів.

Література:

1. Дем'яненко Т. Напрями забезпечення сталого розвитку інноваційно-орієнтованих підприємств. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. 2024. № 18 (36). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-09](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-09)